

1. Вдовіна О.О. Аналіз інтернет-ресурсів для вивчення української мови як іноземної. *Молодий вчений*. 2020. № 7.1 (83.1). С. 28-31. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/8546> (дата звернення: 10.10.2025)
2. Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікативні технології в навчальному процесі: навч. посіб. / М. Ю. Кадемія, І. Ю. Шахіна. – Вінниця: ТОВ “Планер”, 2011. – 220 с.
3. Національна платформа з вивчення української мови Міністерства культури та інформаційної політики України. URL: <https://speakukraine.net/>
4. Онлайн-ресурси з вивчення української мови. Уповноважений із захисту державної мови. URL: <https://mova-ombudsman.gov.ua/onlain-resursy-tablytsia>
5. Положення про електронні освітні ресурси. Електронне урядування. URL: https://egov.at.ua/publ/informacijne_suspilstvo/osvita_v_informacijnomu_supilstvi/poloj_eor/21-1-0-98 (дата звернення: 21.01.2025).

Традиційні та інноваційні технології у викладанні іноземної мови студентам закладів вищої освіти: сучасні підходи й перспективи розвитку

Шевчик К.Ю.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри перекладу та лінгвістичної підготовки іноземців
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
м. Дніпро, Україна
e-mail: shevchikekaterina3@gmail.com*

Актуальність досліджуваної проблеми. Питання ефективного викладання іноземної мови у вищій школі нині набуває особливої актуальності в умовах глобалізації, академічної мобільності та цифровізації освітнього середовища. Освітня парадигма XXI століття змістила акцент з накопичення знань на розвиток ключових компетентностей, зокрема іншомовної комунікативної. Це зумовлює потребу у переосмисленні традиційних методів викладання й активному впровадженні інноваційних технологій, що поєднують інформаційні ресурси, інтерактивні алгоритми та комунікативні практики.

Об'єктом дослідження виступає процес викладання іноземної мови у закладах вищої освіти, предметом дослідження – теоретичні та практичні

засади використання інноваційних технологій у поєднанні з традиційними методами навчання іноземної мови.

Мета дослідження – розкрити теоретичні основи використання інноваційних технологій у викладанні іноземної мови, узагальнити наукові підходи українських та європейських дослідників до проблеми поєднання традиційних і сучасних методів навчання, окреслити перспективи розвитку іншомовної освіти у вищій школі.

Наукова новизна дослідження полягає у систематизації сучасних наукових підходів до викладання іноземної мови в умовах цифрової трансформації освіти та виявленні закономірностей ефективного поєднання традиційних і інноваційних технологій.

Сучасна вища освіта функціонує в умовах динамічних трансформацій, зумовлених процесами глобалізації, цифровізації та посиленням міжкультурної комунікації. У науковій літературі традиційні технології розглядаються як такі, що ґрунтуються на перевірених часом формах та методах організації навчання. Вони включають лекційно-семінарську систему, роботу з підручником, граматико-перекладний метод, систему вправ, що спрямовані на поетапне формування мовних навичок і вмінь. Українські дослідники, зокрема Н. Бориско, Л. Калініна, Г. Борецька, наголошують, що ці форми залишаються ефективними у розвитку академічної дисципліни та контролю знань. Подібної думки дотримується й німецький методист А.Мюллер-Хартман, який підкреслює, що традиційні вправи забезпечують структурованість навчання та стійкість мовної підготовки [1, 2, 12].

Водночас, як зазначають Д. Літл, С. Бакс, К. Чапел, стрімкі зміни у суспільстві зумовили необхідність розширення спектра навчальних практик і поступового переходу від репродуктивного засвоєння знань до інтерактивних і комунікативних форм діяльності [9, 10]. Європейські дослідження підтверджують цю тенденцію. Зокрема, праці М. Томаса та Дж. Андерсона акцентують увагу на ефективності змішаного навчання, що поєднує класичні

аудиторні форми з онлайн-компонентами. А. Аріф та Ф. Мартін досліджують можливості гейміфікації, яка стимулює внутрішню мотивацію студентів [6, 13]. У вітчизняному науковому дискурсі питання інтерактивних прийомів порушують також Л. Калініна та І. Самойлюкевич, підкреслюючи значення проєктної діяльності та колаборативного навчання [2].

Варто наголосити, що інноваційні технології не заперечують традиційних, а радше створюють можливість для їх модернізації. Так, концепція «перевернутого класу», яку активно розробляє Дж. Бергман, на практиці трансформує лекційно-семінарську модель, зберігаючи її структурованість, але водночас відкриваючи простір для інтерактивної комунікації на занятті. У контексті української вищої школи перспективним є поєднання класичних алгоритмів формування мовних компетентностей із використанням віртуальної та доповненої реальності, що дозволяє відтворювати автентичні мовні ситуації [8].

Важливою складовою сучасної методики викладання іноземних мов є застосування алгоритмів та прийомів, що забезпечують поетапність засвоєння матеріалу та формування комунікативної компетентності студентів. Алгоритм у дидактиці розглядається як послідовність дій викладача й студента, спрямована на досягнення визначеного навчального результату. Прийоми, у свою чергу, можна трактувати як конкретні педагогічні дії в межах алгоритму, що полегшують розуміння та закріплення іншомовного матеріалу.

У традиційному навчанні алгоритми здебільшого будуються на лінійних моделях засвоєння: від пояснення граматичного правила — до виконання вправ і застосування у мовленні. Наприклад, широко використовуються алгоритми «від зразка до самостійного використання» чи «від рецептивної до продуктивної діяльності». Такі підходи відповідають логіці поетапного формування навичок та вмінь і залишаються актуальними для базового рівня підготовки студентів.

У межах інноваційних технологій навчання все більшої популярності набувають алгоритми проблемно-пошукового та інтерактивного характеру. Вони орієнтують студентів на відкриття знань самостійно або у співпраці з групою. Наприклад, у методиці *problem-based learning* алгоритм передбачає аналіз реальної чи змодельованої проблемної ситуації, формулювання гіпотез, пошук інформації та представлення рішень іноземною мовою. Подібні підходи не лише стимулюють пізнавальну активність, а й формують навички критичного мислення та професійно орієнтованого мовлення. Серед прийомів, які використовуються у викладанні іноземних мов, варто відзначити: мнемотехніки для запам'ятовування лексики та граматичних конструкцій (асоціативні карти, акроніми, римунання); рольові ігри та драматизації, що моделюють автентичні комунікативні ситуації; мовні портфоліо, які сприяють розвитку рефлексії та відстеженню власного прогресу; алгоритмізовані вправи з цифровими ресурсами (онлайн-тестування, інтерактивні вправи, чат-боти для мовної практики) [13].

Важливим є поєднання алгоритмічного підходу з гнучкістю у виборі прийомів, що дозволяє враховувати рівень підготовки, мотивацію та когнітивні стилі студентів. Сучасні дослідники (І. Ковальчук, С. Ніколаєва, С. Джонс, К. Мітчелл) підкреслюють, що саме взаємодія алгоритмів і прийомів створює ефективне навчальне середовище, де студенти можуть розвивати автономію у вивченні мови та практичні навички міжкультурної комунікації [3].

Перспективи розвитку викладання іноземних мов у закладах вищої освіти безпосередньо пов'язані з глобальними тенденціями цифровізації, інтернаціоналізації освіти та зростанням вимог до мобільності фахівців. У найближчі роки можна виокремити кілька ключових напрямів удосконалення освітнього процесу. По-перше, спостерігається поступове злиття традиційних методів навчання з інноваційними технологіями, що формує так звану гібридну модель освіти. Поєднання аудиторної роботи з онлайн-компонентами, використання електронних платформ (Moodle, Google Classroom, Canvas) та

інструментів штучного інтелекту сприяє гнучкості та персоналізації навчання. По-друге, перспективним є розвиток адаптивних освітніх систем, які, спираючись на алгоритми аналізу даних, здатні підлаштовувати навчальний контент під індивідуальні потреби студента. Це дає змогу створювати унікальні траєкторії засвоєння іноземної мови та ефективно підтримувати студентів із різним рівнем підготовки. Крім того, все більшого значення набуває інтеграція міжкультурної комунікації у процес навчання. В умовах глобалізації важливо не лише опанувати мовний код, а й сформувати компетентність міжкультурного діалогу. Тому в майбутньому акцент робитиметься на проектах міжнародного співробітництва, віртуальних обмінах, участі у програмах Erasmus+ та подібних ініціативах. Також перспективним є застосування іммерсивних технологій (віртуальної та доповненої реальності), що дозволяють моделювати автентичні ситуації іншомовного спілкування. Практика VR/AR-сценаріїв, інтерактивних симуляцій та цифрових аватарів створює умови для занурення у мовне середовище без фізичного переміщення. Важливою тенденцією виступає розвиток навичок автономного навчання, використання мобільних додатків, онлайн-курсів і відкритих освітніх ресурсів формує у студентів відповідальність за власний прогрес та вміння управляти навчальним процесом.

Отже, аналіз сучасних досліджень свідчить про наявність двох взаємодоповнювальних векторів розвитку методики викладання іноземних мов: збереження та адаптація традиційних форм, які гарантують системність і якість підготовки, та активне впровадження інноваційних технологій, що розширюють освітній простір і підвищують мотивацію студентів. Синергія цих напрямів визначає перспективу модернізації іншомовної освіти у вищій школі та відповідає європейським стандартам, зокрема рекомендаціям CEFR. Подальші дослідження мають бути спрямовані на розроблення національної моделі інтегрованого навчання, яка враховуватиме особливості українського освітнього контексту та світові інноваційні тенденції. Алгоритми й прийоми в

сучасній іншомовній освіті вже не обмежуються лише репродуктивними діями, а інтегрують інноваційні технології та забезпечують поступове просування від засвоєння мовних одиниць до вільного володіння мовленням у професійних і повсякденних ситуаціях. Перспективи розвитку викладання іноземних мов у ЗВО полягають у гармонійному поєднанні класичних і новітніх підходів, активному впровадженні цифрових технологій та зростанні ролі міжкультурної складової. Це створює умови для формування конкурентоспроможного фахівця, здатного до ефективної комунікації у глобалізованому світі.

Література:

1. Бориско Н. С., Бігич О. Б., Борецька Г. Е. та ін. *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика*. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с. Режим доступу: <https://kmaesm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/bigych-o.-b.-borysko-n.-f.-boreczka-g.-e.-ta-in.-2013-metodyka-navchannya-inozemnyh-mov-i-kultur-teoriya-i-praktyka.pdf> kmaesm.edu.ua
2. Калініна Л. В., Самойлюкевич І. В. *Професійна підготовка майбутнього вчителя іноземних мов у контексті європейський вимог*. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. № 19. 2004рр. 129-133. Режим доступу: <https://eprints.zu.edu.ua/481>
3. Ніколаєва С.Ю. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти 2020: вплив на навчання іноземних мов і культур в Україні. *Науково-методичний журнал "Іноземні мови"*. Випуск 2. 2024 р. С. 3-14 Режим доступу: Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти 2020: вплив на навчання іноземних мов і культур в Україні | Науково-методичний журнал "Іноземні мови"
4. Програма з англійської мови для професійного спілкування. / Колектив авторів: Г. Є. Бакаєва, О. А. Борисенко, І. І. Зуєнок, В. О. Іваніщева, Л. Й. Клименко, Т. І. Козимирська, С. І. Кострицька, Т. І. Скрипник, Н. Ю. Тодорова, А. О. Ходцева. К. : Ленвіт, 2005. 119 с.
5. Рогова, В. Б., & Калініна, Л. М. (2023). Теоретичні основи контрольно-оцінювальної діяльності вчителя в умовах компетентісно орієнтованого навчання учнів гімназії. *Світ дидактики: дидактика в сучасному світі: зб. матеріалів II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 22-23 листопада 2022 р, 258-263*.
6. Anderson L., Krathwohl D. *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. Boston, MA: Pearson Education Group, 2001. 303 p.
7. Bergmann J., and Sams A. *Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day*. Washington, DC: ISTE, 2012. Pp. 120–190.
8. Bergmann J., and Sams A. *Infographic: 4 Learning Strategies for Flipped Learning*, 2015. URL: <https://www.iste.org/explore/In-the-classroom/Infographic%3A-4-learning-strategies-for-flipped-learning>
9. Caroline A. Chapelle. *Computer Applications in Second Language Acquisition*. Cambridge University Press, 2012. P. 44-94. DOI: 10.1017/CBO9781139524681.004. URL: https://www.researchgate.net/publication/245747417_Computer_Applications_in_Second_Language_Acquisition
10. David Little. *Language Learner Autonomy: Theory, Practice and Research*. Multilingual Matters: 2015. 240 p. DOI: 10.21832/9781783098583. URL: Title Detail: Language Learner Autonomy by David Little

11. Fredrick Martin. *Computer-Assisted Language Learning: Diversity in Research and Practic.* Cambridge University Press, 2012. 231 p. ISBN: 9781107016347. URL: 9781107016347_frontmatter.pdf
12. Müller-Hartmann, A. Learning how to teach intercultural communicative competence via telecollaboration: A model for language teacher education. The American Association of University Supervisors, Coordinators and Directors of Foreign Languages Programs (AAUSC), 2005. P. 63-84. URL: <https://www.slrpjournal.org/item/204>
13. Putra, Pandu & Priyatmojo, Arif. Students' perception toward gamification applied in English language classroom. *ELT Forum: Journal of English Language Teaching*. Vol.10. 2021. P.21-29. URL: https://www.researchgate.net/publication/352218586_Students%27_perception_toward_gamification_applied_in_English_language_classroom
14. Stephen Bax. *CALL — past, present and future. System*, vol. 31/1. 2003. P. 13–28/ DOI: 10.1016/S0346-251X(02)00014-4. URL: https://www.researchgate.net/publication/222539700_CALL-past_present_and_future
15. Stephen Jones. *Teaching and researching computer-assisted language learning. Language Learning & Technology*, vol. 10/1, 2006. P.1-5. DOI: 10.1177/136216880601000208. URL: Book Review: Teaching and researching computer-assisted language learning - Steven L. Thorne, 2006
16. Thomas, Michael & Yamazaki, Kasumi. *Project-based language learning and CALL: From virtual exchange to social justice.* University of Toronto Press, 2021. 320 p. URL: (PDF) Project-based language learning and CALL: From virtual exchange to social justice

Методичні підходи та особливості розробки відеоуроків

Узенбек Е.Р.

викладач

Казахський національний університет імені аль-Фарабі

м. Алмати, Казахстан

e-mail: uzenbek.erkebulan@mail.ru

Дистанційне навчання з'явилося наприкінці ХХ ст., зокрема його елементи є у формі сучасного заочного навчання, однак саме Інтернет став тим технічним засобом, який прискорив прогрес цієї освітньої технології.

Зміни у суспільній свідомості протягом століть призвели до того, що стало необхідним переосмислити основні тенденції освіти. Останніми роками дедалі більше усвідомлюються межі подальшого розвитку людства. Показником рівня розвитку суспільства став прогрес культурного порозуміння та розуму людини. Підвищена увага до ролі людини призвела до того, що